

Vosiqova Mamlakat Sobirovnaning hayoti va faoliyati

Umirxonov Adxam Foziljon o'g'li

Toshkent Davlat TDYU huzuridagi M.S.Vosiqova
nomidagi akademik litseyi 1-bosqich 12-guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonning taniqli huquqshunosi, davlat va jamoat arbobi Vosiqova Mamlakat Sobirovnaning hayoti va faoliyatiga bag'ishlangan. Maqolada uning yoshlik yillari, ta'lim olishi, huquqshunoslik sohasidagi faoliyati va ilmiy ishlari yoritilgan. Shuningdek, uning davlat boshqaruvida amalga oshirgan ishlari, huquqiy madaniyatni rivojlantirishdagi hissasi hamda jamiyat uchun qoldirgan merosi haqida so'z boradi. Vosiqova Mamlakat Sobirovnaning inson huquqlarini himoya qilish va qonun ustuvorligini ta'minlash yo'lidagi xizmatlari bugungi kunda ham dolzarb ahamiyatga ega. Ushbu maqola uning 100 yilligini nishonlash doirasida yozilgan bo'lib, yosh avlodni uning ibratli hayoti va mehnati bilan tanishtirishni maqsad qiladi.

Tayanch iboralar: Huquqshunos olimi, davlat va jamiyat arbobi, huquqiy ta'lim va tarbiya, qonun ustuvorligi, oliy sud, adliya vaziri, inson huquqlari, huquqni muhofaza qilish, xalqaro miqyosida

Kirish: Huquq – jamiyatning asosiy tayanch tizimlaridan biri bo'lib, uning rivojlanishi va adolatni qaror toptirishda huquqshunoslarning o'rni beqiyosdir. Mamlakat Vosiqova – o'zbek huquqshunoslik sohasida salmoqli iz qoldirgan yetuk mutaxassislardan biridir. U o'zining bilimdonligi, prinsipial pozitsiyasi va qonun ustuvorligini ta'minlashdagi fidoyiligi bilan nafaqat professional sohada, balki jamiyatda ham hurmat qozongan. Ushbu

maqolada Mamlakat Vosiqovaning hayoti, kasbiy faoliyati va huquqiy sohaga qo'shgan hissasi haqida so'z yuritiladi.

Vosiqova Mamlakat Sobirovna: Hayot yo'li

Vosiqova Mamlakat Sobirovna — O'zbekistonning taniqli huquqshunos olimasi, davlat va jamoat arbobi, hamda mamlakatimiz tarixida iz qoldirgan yorqin siymolardan biridir. U o'zining ilmiy va amaliy faoliyati davomida huquqiy ong va madaniyatni rivojlantirish, qonun ustuvorligini ta'minlash hamda jamiyatdagi ijtimoiy adolatni qaror toptirish yo'lida katta hissa qo'shgan.

Vosiqova Mamlakat Sobirovna 1924-yilda tug'ilgan. U yoshlik yillaridanoq bilimga bo'lgan qiziqishi va intilishlari bilan ajralib turardi. O'rta maktabni a'lo baholarga tamomlaganidan so'ng, u huquqshunoslik sohasiga qiziqib, yuridik oliy ta'lim muassasasiga qabul qilindi. Ushbu davrda u faqat nazariy bilim olish bilan cheklanib qolmay, jamiyatdagi huquqiy muammolarni chuqur o'rgangan va ularga yechim topishga harakat qilgan.

Mamlakat Vosiqova Toshkent Davlat Yuridik institutini 1946-yilda tugatgan. U O'zbekiston huquqiy tizimida turli yuqori lavozimlarda faoliyat yuritdi, jumladan:

Adliya vazirining o'rinbosari (1952–1957),

O'zbekiston Oliy Sudi raisining o'rinbosari (1957–1960),

O'zbekiston Adliya vaziri (1970–1984).

Uning rahbarligida fuqarolik, jinoyat va oila kodekslariga oid ko'plab sharhlar tayyorlangan hamda qonunlar majmuasi chop etilgan. U davlat va huquq sohasidagi ta'limni rivojlantirish uchun ham samarali mehnat qilgan.

Mamlakat Vosiqovaning jamoatchilik faoliyati

Mamlakat Vosiqova 1978-yilda yuridik fanlari doktori, 1986-yilda professor ilmiy unvoniga sazovor bo'ldi. U qonunchilikni xalq manfaatlari bilan uyg'unlashtirish tarafdori bo'lib, huquqshunoslikni amaliyotga joriy qilishda yetakchi rol o'ynagan. Uning ishtirokida ishlab chiqilgan qonunlar va sharhlar o'zbek tilida huquqiy tushunchalarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'ldi.

Uning xizmatlari uchun Mamlakat Vosiqova bir nechta yuksak mukofotlarga sazovor bo'ldi, jumladan 1994-yilda «Shuhrat» medali bilan taqdirlangan.

Mamlakat Vosiqova nafaqat yirik huquqshunos olim, balki faol jamoatchi sifatida ham tanilgan. Uning jamoatchilik faoliyati huquqiy savodxonlikni oshirish, inson huquqlari himoyasini kuchaytirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirishga qaratilgan.

Vosiqova O'zbekistonda huquqiy savodxonlikni oshirishga katta e'tibor qaratgan. U ko'plab seminarlar, davra suhbatlari va ma'ruzalar orqali aholiga huquqiy bilimlarni yetkazib, jamiyatda qonun ustuvorligini ta'minlashga hissa qo'shdi. Ayniqsa, yosh avlodning huquqiy bilimlarini oshirish maqsadida ta'lim muassasalarida huquqiy tarbiya dasturlarini ishlab chiqishda faol ishtirok etdi. Mamlakat Vosiqova inson huquqlari himoyasini kuchaytirish bo'yicha ham keng ko'lamli jamoatchilik ishlarini amalga oshirgan. U turli xalqaro va milliy konferensiyalarda ishtirok etib, inson huquqlariga doir xalqaro standartlarning milliy qonunchilikka tatbiq etilishi yuzasidan takliflar berdi. Shuningdek, inson huquqlarini buzish holatlarini kamaytirish uchun huquqni muhofaza qilish organlari bilan hamkorlikda maxsus dasturlarni yo'lga qo'yishga hissa qo'shgan. Olima fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirish masalasida ham faol bo'lgan. U nodavlat notijorat tashkilotlari, jamoat birlashmalari va ommaviy axborot vositalarining huquqiy faoliyatini qo'llab-quvvatlashda faol ishtirok etdi. Uning tashabbusi bilan bir qator huquqiy va ijtimoiy loyiha amalga oshirilib, fuqarolarning davlat boshqaruvida ishtirokini kengaytirish maqsad qilingan.

Vosiqova O‘zbekistonda ayollarning huquqiy himoyasiga alohida e‘tibor qaratdi. U ayollarning huquqiy madaniyatini oshirish va ularning jamiyatda faol ishtirokini ta‘minlash maqsadida turli loyihalarni amalga oshirdi. Xususan, oilaviy zo‘ravonlikka qarshi kurashish, ayollarni huquqiy himoya qilish bo‘yicha qator dasturlarni yo‘lga qo‘ygan.

Olima xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda ish olib borib, O‘zbekistonning xalqaro huquqiy maydonda obro‘cini oshirishga hissa qo‘shgan. U inson huquqlariga oid xalqaro standartlarni milliy qonunchilikka tatbiq qilish bo‘yicha qator loyihalarda ishtirok etdi va ushbu sohada xalqaro huquqshunoslar hamjamiyati bilan aloqalarni mustahkamladi.

Mamlakat Vosiqovaning jamoatchilik faoliyati uning huquqiy sohadagi ilmiy yutuqlarini jamiyatga amaliy tatbiq etishning yorqin namunasi hisoblanadi. Uning tashabbuslari va loyihalari orqali huquqiy madaniyatni oshirish, inson huquqlarini himoya qilish hamda fuqarolik jamiyatini rivojlantirish yo‘nalishida sezilarli natijalarga erishilgan. Bu esa olimaning nafaqat ilmiy, balki ijtimoiy faoliyatda ham yuqori e‘tirofga loyiq ekanligini ko‘rsatadi.

Huquqiy fan va amaliyotga qo‘shgan hissasi

Mamlakat Vosiqova O‘zbekistonning huquqshunoslik fanini rivojlantirishga ulkan hissa qo‘shdi. Uning ilmiy tadqiqotlari davlat va fuqarolik huquqi, inson huquqlari himoyasi va huquqiy islohotlarning nazariy asoslarini yaratishga qaratilgan edi. Ayniqsa, uning inson huquqlari bo‘yicha xalqaro standartlarni milliy qonunchilikka tatbiq etish borasidagi ishlari bugungi kunda ham dolzarb ahamiyatga ega.

Uning asosiy asarlarida qonun ustuvorligi, fuqarolik jamiyatini shakllantirish va davlat boshqaruvining huquqiy mexanizmlarini takomillashtirish masalalari tahlil qilingan. Vosiqovaning ilmiy ishlari va tavsiyalari O‘zbekistonda huquqiy islohotlarni amalga oshirishda asosiy yo‘nalishlardan biri bo‘lib xizmat qildi. Qonunchiligimizning shakllanishiga muhim hissa qo‘shdi.

Mamlakat Vosiqovaning merosi huquqshunoslik ilmi va amaliyoti uchun bebaho boylikdir. Uning ilmiy yondashuvlari va jamoatchilik faoliyati bugungi huquqiy islohotlar, jamiyat taraqqiyoti va inson huquqlarini ta'minlash jarayonlariga ulkan ta'sir ko'rsatmoqda. Vosiqova o'zining chuqur ilmiy tadqiqotlari, jamoatchilik ishtiroki va pedagogik faoliyati orqali O'zbekiston huquqiy madaniyatini yuksaltirishga ulkan hissa qo'shgan va uning merosi hanuz dolzarbligini yo'qotmagan.

Xulosa

Mamlakat Vosiqovaning ilmiy va amaliy ishlari O'zbekiston huquqiy tizimini rivojlantirishga katta hissa qo'shdi. U yetishtirgan shogirdlar bugungi kunda ham mamlakat huquqiy tizimida faoliyat yuritmoqda. Olimaning inson huquqlarini himoya qilish, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish bo'yicha ilgari surgan g'oyalari nafaqat milliy, balki xalqaro miqyosda ham dolzarbligini yo'qotmagan. Mamlakat Vosiqova hayoti va faoliyati huquqshunoslik faniga xizmat qilgan namunali hayot yo'lidir.

Uning 100 yilligini keng nishonlash — nafaqat uning hayoti va faoliyatini yodga olish, balki yosh avlodni uning ibratli hayoti bilan tanishtirish va ularga huquqiy madaniyatni singdirish uchun katta imkoniyatdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Wiki-pediya
2. Milliycha.uz
3. "Huquq" jurnali
4. Uzpedia
5. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi